

Ograniczenie nocnej sprzedaży napojów alkoholowych - badanie odbioru wprowadzonego ograniczenia przez gminy i Policję

W dniu 9 marca 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 310), która wprowadziła szereg zmian w obowiązujących przepisach.

Nowelizacja ta dała samorządom lokalnym możliwość ustalenia, w drodze uchwały, dla terenu gminy lub wskazanych jednostek pomocniczych gminy, ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenia te mogą dotyczyć sprzedaży prowadzonej między godziną 22:00 a 6:00 (por. art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Do 2020 r. 162 gmin (na 2477 gmin w skali kraju) postanowiło skorzystać z tej możliwości.

W 2019 r. oraz na początku 2020 roku Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwróciła się w sumie do 18 gmin, które co najmniej rok wcześniej wprowadziły ograniczenie nocnej sprzedaży napojów alkoholowych z pytaniem o ocenę skutków funkcjonowania wprowadzonej regulacji.

Równocześnie PARPA zwróciła się do właściwych miejscowo jednostek Policji z prośbą o wskazanie czy zakaz ten wpłynął pozytywnie na obniżenie liczby przestępstw oraz wykroczeń związanych ze sprzedażą alkoholu oraz ilością interwencji w najbliższej okolicy punktów sprzedaży.

Ze wszystkich miejscowości uzyskano odpowiedzi (w większości przypadków były to odpowiedzi zarówno od organów ścigania jak i organu wykonawczego jst - natomiast w niektórych przypadkach były to odpowiedzi jedynie od Policji (4 przypadki) lub jedynie od wójta, burmistrza, prezydenta miasta (3 przypadki).

Warto zauważyć, że 18 gmin stanowi min. 10% wszystkich gmin, które wprowadziły zakaz (a dokładnie 11,11%) - a zatem wyniki tego badania są statystycznie relewantne.

PARPA zwróciła się o ocenę funkcjonowania zakazu do dużych miast (np. Wrocław, Katowice, Sopot, Olsztyn), małych miast (np. Biała Podlaska, Suwałki), do niewielkich gmin wiejskich (np. Czernice Borowe, Goworowo, Huszlewo, Lipowiec Kościelny), a także niewielkich osad, które są równocześnie miejscowościami turystycznymi (np. Stare Czarnowo, Jedlnia-Letnisko).

Jak gminy oceniły skutki wprowadzenia ograniczenia?

Jedynie jedna z zapytanych gmin oceniła skutki wprowadzenia ograniczenia w sposób negatywny. Była to jednakże jedyna gmina spośród zapytanych, która w krótkim czasie (bo zaledwie

po pół roku obowiązywania zakazu) wycofała się ww. rozwiązania. Wskazywała ona na wystąpienie zjawiska nabywania przez mieszkańców gminy napojów alkoholowych w ościennych gminach (co dobitnie pokazuje konieczność prowadzenia ograniczenia na poziomie ogólnopolskim), zakłóceń porządku publicznego związanych z funkcjonowaniem punktów gastronomicznych (co sugeruje konieczność rozszerzenia ograniczenia także na gastronomię), a także sygnały o pojawieniu się na terenie gminy alkoholu z nielegalnych źródeł (przy czym warto zaznaczyć, że jest to gmina położona w pobliżu wschodniej granicy - tj. rejonie najbardziej zagrożonym nielegalną produkcją i przemysłem alkoholu).

Dwie z gmin wprowadziły uchwałę ograniczającą nocną sprzedaż prewencyjnie, gdyż na ich terenie nie funkcjonują żadne punkty sprzedaży napojów alkoholowych otwarte po godzinie 22giej. Zatem nie były one w stanie wykazać zmian jakie ww. zapisy spowodowały, skoro stan faktyczny nie uległ zmianie.

W trzech przypadkach odpowiedź z Policji lub urzędu gminy/miasta wskazywała na niemożność określenia czy skutki wprowadzenia ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych były pozytywne czy negatywne. Warto jednakże podkreślić, że równocześnie druga z zapytanych instytucji (policja lub urząd) z danej gminy wypowiedziała się o pozytywnych skutkach zakazu.

Znaczna większość badanych gmin uznała wprowadzone ograniczenia za pozytywne (15 z 18 gmin; przy czym liczymy również te, w których jedna z instytucji wypowiedziała się w tonie korzystnym, druga w neutralnym).

Jakie argumenty wskazywały gminy argumentując dobrą ocenę wprowadzonego zakazu? Policja najczęściej wskazywała na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców spowodowany mniejszą liczbą interwencji w pobliżu miejsc sprzedaży napojów alkoholowych oraz w stosunku do osób nietrzeźwych znajdujących się w przestrzeni publicznej, mniejszą ilością zakłóceń porządku i ciszy nocnej, pozytywny wpływ na szeroko rozumiany "ład i porządek" w gminie. Urzędy często wskazywały na pozytywny odbiór ograniczenia przez mieszkańców, a także pracowników (wzrost bezpieczeństwa, mniej kradzieży w sklepach) oraz właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych (nie zanotowano spadku dochodów) - dotyczyło to zwłaszcza stacji paliw. Zwracano także uwagę na mniejszą ilość osób przewożonych do izb wytrzeźwień oraz szpitali (w związku np. urazami związanym ze spożywaniem alkoholu) - informacje ze szpitali i pogotowia ratunkowego.

Konkludując, większość gmin nie skorzystała z możliwości wprowadzenia ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych - zrobiło to jedynie 162 gmin z 2477 w skali całego kraju.

Natomiast znaczna większość gmin, która skorzystała z ww. możliwości korzystnie ocenia skutki wprowadzenia ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych.

PARPA

PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
Aleje Jerozolimskie 155, 02-326 Warszawa | tel. 22 250 63 25 | fax 22 250 63 60
e-mail: parpa@parpa.pl
www.parpa.pl

Wiele gmin wskazuje jednakże, że rozwiązanie to byłoby o wiele skuteczniejsze, jeśli byłoby obligatoryjne, a nie fakultatywne. Dobrowolność wprowadzenia takiego mechanizmu powoduje, że większość gmin z niego nie korzysta - co ma negatywny wpływ na gminy, które zakaz wprowadziły. Prowadzi bowiem do zjawiska nabywania napojów alkoholowych przez mieszkańców danej gminy w sąsiednich gminach.

Warto dodać, że ograniczenia w godzinach sprzedaży napojów alkoholowych obowiązują w wielu krajach europejskich m.in. w Irlandii, Portugalii, Litwie, Słowenii, Estonii, Szwecji, Hiszpanii, Finlandii, Łotwie oraz Norwegii.

PARPA

PAŃSTWOWA AGENCJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
Aleje Jerozolimskie 155, 02-326 Warszawa | tel. 22 250 63 25 | fax 22 250 63 60
e-mail: parpa@parpa.pl www.parpa.pl